[2024] 12 ਐਸ .ਆਰ.ਸੀ.1 : 2024 ਆਈ .ਸੀ.ਐਸ.ਐਨ.834

ਸੁਬਰਤ ਚੌਧਰੀ @ ਸੰਤੋਸ਼ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ

(2024 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4451)

05 ਨਵੰਬਰ 2024

[ਸੀਅਤੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ *ਰਵੀਕੁਮਾਰ .ਟੀ., ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲਿਖਤੀ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ/'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਵੀਂਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।/

ਸਿਰਲੇਖ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 - ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਡੀਟੀਡੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। 20.07.2011, ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਡੀਟੀਡੀ ਵਿੱਚ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। 11.11.2010, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਤੱਥਾਂਦ/ੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਇੱਕੋ ਸਮੂਹ 'ਤੇ :ਵਿਚਾਰਯੋਗਤਾ -

ਆਯੋਜਿਤ: ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਇਸ ਗੱਲ-ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸਾਂਭ -'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਰੱਦ ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ - ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ/ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਉਠਾਈ ਗਈ 'ਲਗਭਗ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ' 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਦੋਵਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ -, 11.11.2010 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ 20.07.2011 ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਮੂਲ ਇੱਕੋ ਸੀ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ -, ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ, ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 06.06.2011 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ -, ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਨਵੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ /ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਸੀਜੇਐਮ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ - ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਾਰਸ) ਸੀਜੇਐਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। -27, 31, 32, 34)

ਲੇਖਕ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 - ਐਸ.ਐਸ.202, 203:

ਆਯੋਜਿਤ: ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 202 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਹੁਤ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤ ਨਾ ਹੋਣ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਧਾਰਾ 202 ਤਹਿਤ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧੀ, ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ .ਸੀ.ਪੀ.ਆਰ.203, ਸੀ ਦੇ ਪੜਾਅ .ਸੀ.ਪੀ.ਆਰ.'ਤੇ ਖਾਰਜ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਪੈਰਾ]31]

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 - ਧਾਰਾ 156 (3), 2 (ਡੀ (- ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਦੋਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਜਾਂਚ ਲਈ ਧਾਰਾ 156 (3) ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਫਆਈਆਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 'ਨਾਰਾਜ਼ੀ' ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਧਾਰਾ 2 (ਡੀ) ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ - ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ 05.05.2011 ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 2 (ਡੀ) ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਾਰਸ) 17, 18)

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973-ਸੈਕਸ਼ਨ 300 (1)-ਜਦੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ-ਮੈਕਸਿਮ-"ਨਿਮੋ ਡੈਬੇਟ ਬਿਸ ਵੈਕਸਰੀ ਪ੍ਰੋ ਉਨਾ ਅਤੇ ਐਡਮ ਕੈਸਾ":

ਆਯੋਜਿਤ: ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕੋ ਕਾਰਨ ਲਈ ਦੋ ਵਾਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਇੱਕੋ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 300 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। [ਪੈਰਾ 9]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸਮਤਾ ਨਾਇਡੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ .ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ]2020] 2 **ਐਸਸੀਆਰ 1127:** **(2020) 5 ਐਸਸੀਸੀ 378 - ਭਰੋਸੇ.**

ਵਿਜੈਲਕਸ਼ਮੀ ਬਨਾਮ ਵਾਸੂਦੇਵਨ) **1994) 4 ਐਸਸੀਸੀ 656**; *ਭਾਗਵਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ*]1985] 3 ਐਸਸੀਆਰ 942: **(1985) 2 ਐਸਸੀਸੀ 537**; *ਅਭਿਨੰਦਨ ਝਾ ਬਨਾਮ ਦਿਨੇਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ*"] 1967] 3 ਐਸਸੀਆਰ 668: **ਏਆਈਆਰ 1968 ਐਸਸੀ 117**; *ਭੀਮੱਪਾ ਬਸੱਪਾ ਭੂ ਸੰਨਾਵਰ ਬਨਾਮ ਲਕਸ਼ਮਣ ਸ਼ਿਵਰਾਇੱਪਾ ਸਮਾਗੌੜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ।*]1971] 1 ਐਸਸੀਆਰ 1 : **(1970) 1 ਐਸਸੀਸੀ 665**; *ਸੁਨੀਲ ਮਾਝੀ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ* **ਏਆਈਆਰ 1968 (ਕੈਲ(**

ਸੁਬਰਤ ਚੌਧਰੀ @ ਸੰਤੋਸ਼ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ

ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ

238; *ਸ਼ਿਵਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ*]2011] 13 ਐਸਸੀਆਰ 247 : **(2012) 1 ਐਸਸੀਸੀ 130***; ਐਚਐਸ ਬੈਂਸ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਕੇਂਦਰ)ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ*] (1981] 1 ਐਸਸੀਆਰ 935: **ਏਆਈਆਰ 1980 ਐਸਸੀ 1883;** *ਬਿੰਦੇਸ਼ਵਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਾਲੀ ਸਿੰਘ*] 1977] 1 ਐਸਸੀਆਰ 125: **ਏਆਈਆਰ 1977 ਐਸਸੀ 2432;** *ਪੂਨਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ ਬਨਾਮ ਫਰਜ਼ੂ*] 2010] 2 ਐਸਸੀਆਰ 109 : **(2010) 2 ਐਸਸੀਸੀ 631;** *ਮਹੇਸ਼ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਬੀ* ਜਨਾਰਦਨ ਰੈਂਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ]2002] 4 SCR 566 : **(2003) 1 ਐਸਸੀਸੀ 734**; *ਪ੍ਰਮਥ ਨਾਥ ਤਾਲੁਕਦਾਰ ਬਨਾਮ ਸਰੋਜ ਰੰਜਨ ਸਰਕਾਰ*] 1962] ਬੇਨਤੀ। 2 ਐਸਸੀਆਰ 297: **ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 876;** *ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ*] 2001] 1 ਐਸਸੀਆਰ 707 : (**2001) 2 ਐਸਸੀਸੀ 570**; *ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ*] 2013] 1 ਐਸਸੀਆਰ 243 : **(2013) 9 ਐਸਸੀਸੀ 245 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।**

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973; ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860.

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ; ਦੂਜੀ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ; ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ; ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ/ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ; ਲਿਖਤੀ ਇਤਰਾਜ਼; "ਨਰਾਜ਼ੀ"; "ਸ਼ਿਕਾਇਤ"; ਤਾਜ਼ਾ/ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ; ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ; ਤੱਥਾਂ/ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਸਮੂਹ; ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਤੱਥ; "ਨਿਮੋ ਡੈਬੇਟ ਬਿਸ ਵੇਕਸਾਰੀ ਪ੍ਰੋ ਉਨਾ ਅਤੇ ਈਡਮ ਕੌਸਾ"; ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 202,203; ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3)

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੇਸ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ :2024 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4451

2013 ਦੇ ਸੀਆਰਐਲਆਰਪੀ ਨੰਬਰ 95 ਵਿੱਚ ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 08.01.2021 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਐੱਸ. ਨਾਗਾਮੁਥੂ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਐਮਿਕਸ ਕਿਊਰੀ।

ਪੀਜੂਸ਼ ਕਾਂਤੀ ਰਾਏ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਪ੍ਰਿਤੀਸ਼ ਰਾਏ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਾਕਲੀ ਰਾਏ, ਰਾਜਨ ਕੇ ਚੌਰਸੀਆ, ਐਮਪੀ ਪਾਰਥੀਬਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ

ਨਲਿਨ ਕੋਹਲੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਏ.ਜੀ.ਏ., ਅੰਕਿਤ ਰਾਏ, ਨਿਮਿਸ਼ਾ ਮੈਨਨ, ਅੰਸ਼ੁਲ ਮਲਿਕ, ਆਯੁਸ਼ਮਨ ਅਰੋੜਾ, ਸ਼ਰੂਤੀ ਅਗਰਵਾਲ, ਮਨੀਸ਼ ਗੋਸਵਾਮੀ, ਰੋਂਗੋਨ ਚੌਧਰੀ, ਪ੍ਰਿਯੰਕੂ ਗੋਗੋਈ, ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਗੋਇਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਡਾ.

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਆਦੇਸ਼

ਫੈਸਲਾ

ਸੀ.ਟੀ. ਰਵੀਕੁਮਾਰ, ਜੇ.

ਛੁੱਟੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ।

1. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਜਵਾਬ ਕਿ ਕੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ-ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, 'ਸੀ.ਸੀ.ਪੀ.ਆਰ.') ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲਿਖਤੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ/'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਹੈ, ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 101/2012 ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 101/2012 ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਕਚਰ, ਸਿਲਚਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 95/2013 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। 08.01.2021 ਦੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 101/2012 ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ 28.02.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਸਿਲਚਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਕਚਰ ਦੇ 12.07.2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੀ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

2. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕੈਪਸ਼ਨ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ- :

ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 11.11.2010 ਨੂੰ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਕਚਰ, ਸਿਲਚਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, 05.12.2010 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਢੋਲਾਈ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਾਵਲੀ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 406, 420 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ 'ਆਈਪੀਸੀ') ਤਹਿਤ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 244/2010 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ .ਸੀ.ਪੀ.ਆਰ.173 ਤਹਿਤ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ 28.02.2011 ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰਿਪੋਰਟ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 28.02.2011 ਨੂੰ 2011 ਦੀ ਐਨੇਕਚਰ ਪੀ-3 - ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੰਬਰ 11 ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ 05.05.2011 ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਇਤਰਾਜ਼ਨਾਰਾਜ਼ੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ/, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਜਾਂਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 06.06.2011 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਦੂਜੇ (.ਐਮ.ਜੇ.ਸੀ) ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਨਾਰਾਜ਼ੀ ਪਟੀਸ਼ਨ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ, ਇਹ ਮੰਨਦਿਆਂ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। 20.07.2011 ਨੂੰ, ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਜੇਐਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 406, 420 ਅਤੇ 34 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 2011 ਦੇ ਸੀ ਨੰਬਰ .ਆਰ.159 ਵਜੋਂ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 19.09.2011 ਨੂੰ, ਐਨੇਕਚਰ ਪੀ-7 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ ਧਾਰਾ 202 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਜੇਐਮ ਦੇ 19.09.2011 ਦੇ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ।/(ਵਾਂ) 24.05.2012 ਦੇ ਐਨੇਕਚਰ ਪੀ-8 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਜੇਐਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2011 ਦੀ ਸੀ ਨੰਬਰ .ਆਰ.159 ਦੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਚਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ।

3. 24.05.2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ-ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀ ਦੇ .ਐਮ.ਜੇ.12.07.2012 ਦੇ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ-2012 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 101 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ 28.02.2013 ਦੇ ਐਨੇਕਚਰ ਪੀ-10 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸੀਜੇਐਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। 28.02.2013 ਦੇ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 2013 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ ਨੰਬਰ 95 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 08.01.2021 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ।

5. ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ-'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 (1) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਟਾਲਦੇ ਹੋਏ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 (1) 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਰ ਆਧਾਰ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ।

6. 08.01.2021 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਰ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 (1) 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ।

> **"300. ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।**—(1) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਬਰੀ ਲਾਗੂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 221 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।"

7. 11.11.2010 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਥੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 300 (1), ਸੀ ਇਸ ਕੇਸ .ਸੀ.ਪੀ.ਆਰ.'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

8. ਧਾਰਾ 300 (1), ਸੀ ਦੇ "ਨੀਮੋ ਦੇਬੇਟ ਬਿਸ ਵੇਕਸਰੀ ਪ੍ਰੋ ਊਨਾ ਏਟ ਈਡੇਮ ਕੌਸਾ" .ਸੀ.ਪੀ.ਆਰ. ਸਿਧਾਂਤ'ਤੇ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕੋ ਕਾਰਨ ਲਈ ਦੋ ਵਾਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 300 (1), ਸੀਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮ .ਸੀ.ਪੀ.ਆਰ.ੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ- :

ਏ ਇਹ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਉਸੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ।

ਬੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ .ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਬਰੀ ਹੋਣਾ ਲਾਗੂ ਹੈ।

9. ਇਸ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸਾਡੇ ਅਪਰਾਧਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ ਐਂਟ੍ਰੈਫੋਇਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਐਂਟ੍ਰੈਫੋਇਸ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ .***ਵਿਜੈਲਕਸ਼ਮੀ ਬਨਾਮ ਵਾਸੁਦੇਵਨ*** ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। 1 ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੱਥ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ (ਵਾਂ) ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 (1), ਸੀਆਰਪੀਸੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

10. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲਿਖਤੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ/'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕੋਈ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਉਸੇ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੰਪੂਰਨ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਅਸੀਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗੇ।

11. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਨੈਗੇਟਿਵ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਕਿਹੜੇ ਕੋਰਸ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ *ਭਾਗਵਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ*[2]ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਚਾਰ ਕੋਰਸ ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ: -

1. ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ

2. ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ।

3. ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ .ਸੀ.ਪੀ.ਆਰ.159 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ, ਅਤੇ

---

1 (1994) 4 ਐਸਸੀਸੀ 656

2 [1985] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 942: (1985) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 537

4. ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ .ਸੀ.ਪੀ.ਆਰ.200, ਸੀ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਿੱਜੀ .ਸੀ.ਪੀ.ਆਰ. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਲੈਣਾ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਉਸ ਕੋਰਸ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ।

ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਲਿਖਤੀ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ/, ਜੋ ਕਿ ਭਾਗਵਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨੈਗੇਟਿਵ ਰਿਪ (ਸੁਪਰਾ)ੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।

12. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ/, ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨਾ ਅਣਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ:

> *"(i) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੁਖੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਧਾਰਨ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਾਰਾਜ਼ੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੰਨ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ।*
>
> *(ii) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਭਿਨੰਦਨ) ਝਾਅ ਬਨਾਮ ਦਿਨੇਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਏਆਈਆਰ 1968 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 117 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ('ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਜੋਂ ਲਵੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ।*

13. ਸਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ) ਨਤੀਜੇ /i) ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਗਲਤ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹਨ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ 20.07.2011 ਦੀ ਵਿਸ਼ਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਨਾ ਕਿ 05.05.2011 ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ/11.11.2010 ਦੀ ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਜੇਐਮ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 159/2011 ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ 12.07.2012 ਦੇ ਐਨੇਕਚਰਪੀ-9 ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਾਠਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ:

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਜੇਐਮ ਦੇ 12.07.2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪਾਠ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ 20.07.2011 ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ।

14. ਉਪਰੋਕਤ)ii) ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦੂਜੇ ਨਿਰੀਖਣ ਖੋਜ ਲਈ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ/ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ *ਅਭਿਨੰਦਨ ਝਾ ਬਨਾਮ ਦਿਨੇਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ*[3] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਲਵੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ। ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ .ਸੀ.ਪੀ.ਆਰ.2 (ਡੀ ('ਸ਼ਿਕਾਇਤ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸੀਵਿੱਚ .ਸੀ.ਪੀ.ਆਰ., ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਫਾਰਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ- :

(i) ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਦੋਸ਼;

(ii) ਕਿਸੇ ਜਾਣੇ ਪਛਾਣੇ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕੋਈ-ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ;

(iii) ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

15. ਭੀਮੱਪਾ ਬਸੱਪਾ ਭੂ ਸੰਨਾਵਰ ਬਨਾਮ ਲਕਸ਼ਮਣ ਸ਼ਿਵਰਾਯੱਪਾ ਸਮਾਗੌੜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, [4] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ: -

> *11. "ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ "ਅਰਥ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਫਾਰਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ . ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਦੋਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 190 (1) (ਏ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ (ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।*

---

3 [1967] 3 ਐਸਸੀਆਰ 668 : ਏਆਈਆਰ 1968 ਐਸਸੀ 117

4 [1971] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1: (1970) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 665

16. ***ਸੁਨੀਲ ਮਾਝੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ,***[5] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ- :

> 6. 'ਨਾਰਾਜੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ 'ਅਸਹਿਮਤੀ' ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਦੱਸੇ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ : ਹੋਏ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਮਿਨੀ ਕਾਂਤਾ ਬਨਾਮ ਭਬਨਾਥ। ਏਆਈਆਰ 1939 ਕੈਲ 273, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:
>
> ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਨਾਰਾਜੀ' ਸ਼ਬਦ ਅਕਸਰ ਢਿੱਲੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਬੈਨਰਜੀ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾਰਾਜੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਕਿ ਨਾਰਾਜੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (ਐਚ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ (ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਵਿਰੋਧ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 202, 203 ਜਾਂ 204 ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਛਮੀ ਸ਼ਾਅ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ। ਏਆਈਆਰ 1932 ਕੈਲ 383 (1) (ਸੁਪਰਾ .ਆਰ.ਆਈ.ਏ .ਅਤੇ ਸਤਕਾਰੀ ਘੋਸ਼ (1941 ਕੈਲ 439 (ਸੁਪਰਾ) ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸਨ ਜੋ ਜਾਂਚ ਕਰਨ'ਤੇ ਛੁਠੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 211 ਆਈਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ। .ਸੀ.ਪੀ.

---

5 ਏਆਈਆਰ 1968 (ਕੈਲ) 238

ਸੁਬਰਤ ਚੌਧਰੀ @ ਸੰਤੋਸ਼ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ

ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨਿਯਮਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਰਾਜ਼ੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

17. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸੀ ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ.ਪੀ.ਆਰ.156 (3) ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਭੇਜਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਫ ਰਿਪੋਰਟ .ਆਰ.ਆਈ.'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਧਾਰਾ 2 (ਡੀ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ (ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ (ਸੁਪਰਾ) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਨੀਲ ਮਾਝੀ ਦੇ ਕੇਸ .ਸੀ.ਪੀ.ਆਰ. ਹੈ, ਜੇ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸਦੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗਤਾ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ /।

18. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਕਿ 28.02.2013 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 9 (ਐਨੇਕਚਰ ਪੀ-10) ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਸੀ ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ.ਪੀ.ਆਰ.2 (ਡੀ ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ('ਸ਼ਿਕਾਇਤ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਿਖਤੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਇੱਕ-'ਨਾਰਾਜ਼ੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ' ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ 'ਸ਼ਿਕਾਇਤ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ .ਸੀ.ਪੀ.ਆਰ.2 (ਡੀ) ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਉਕਤ ਖੋਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਤੱਥ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 11.11.2010 ਦੀ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰਿਪੋਰਟ 05.05.2011 ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਇਤਰਾਜ਼ਵ/ਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ 20.07.2011 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕਰਕੇ ਗਲਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਭਿਨੰਦਨ ਝਾਅ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ (ਸੁਪਰਾ))ii) ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਨਤੀਜੇ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ/ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਲਵੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਗਠਨ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ

ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ .ਸੀ.ਪੀ.ਆਰ.2 (ਡੀ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿਉਂਕਿ (05.05.2011 ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ .ਸੀ.ਪੀ.ਆਰ.2 (ਡੀ(ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ 20.07.2011 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਨਾਰਾਜ਼ੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, 20.07.2011 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਜੇਐਮ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ।

19. ਹੁਣ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 20 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 20 ਅਤੇ 21 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ- :

> *20. ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਉਕਤ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾਰਾਜ਼ੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 200/202 ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਤੋਂ 204 ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 203 ਤਹਿਤ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲੀ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦੂਜੀ ਨਾਰਾਜ਼ੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਪਹਿਲੀ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 200/202 ਤਹਿਤ ਪਹਿਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਕਥਿਤ ਪਹਿਲੀ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 203 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ*

ਪਹਿਲੀ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ-ਸੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਨਾਰਾਜ਼ੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤਾਂ ਲਈ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਪਹਿਲੀ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪੂਰੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਧੂਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਾਂ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਤਹਿਤ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਆਧਾਰ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੂਜਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦੂਜੀ ਨਾਰਾਜ਼ੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੀ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਨ.

21. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

20. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 21, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ 20.07.2011 ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 11.11.2010 ਦੀ ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ 05.05.2011 ਦੀ ਉਸਦੀ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ 20.07.2011 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

21. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਹੀ ਦੋਸ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ 20.07.2011 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸ਼ਿਵਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ,[6] ਐਚਐਸ ਬੈਂਸ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ),[7] ਬਿੰਦੇਸ਼ਵਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਾਲੀ ਸਿੰਘ[8] ਅਤੇ ਪੂਨਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ ਬਨਾਮ ਫਰਜ਼ੂ[9] ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

22. ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ/ ਦੇ ਆਧਾਰ'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਾਰਾਜ਼ੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਾਰਾਜ਼ੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਦੂਜੀ ਨਾਰਾਜ਼ੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ने *ਮਹੇਸ਼ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਬੀ ਜਨਾਰਦਨ ਰੈਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ*[10] ਅਤੇ *ਸ਼ਿਵਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ* ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ (ਸੁਪਰਾ)'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

23. ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਜ ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਦੋਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਪਰ ਇਹ ਸਥਿਤੀ . .ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ

24. *ਸਮਤਾ ਨਾਇਡੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ*,[11] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ *ਨੇ ਪ੍ਰਮਥ ਨਾਥ ਤਾਲੁਕਦਾਰ ਬਨਾਮ ਸਰੋਜ ਰੰਜਨ ਸਰਕਾਰ,*[12] *ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ,*[13] *ਪੂਨਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਫਰਜ਼ੂ*,[14] ਅਤੇ *ਸ਼ਿਵਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ* ਦੇ ਕੇਸ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ।

---

6 [2011] 13 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 247: (2012) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 130

7 [1981] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 935: ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1980 ਐਸ. ਸੀ. 1883

8 [1977] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 125: ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1977 ਐਸ. ਸੀ. 2432

9 [2010] 2 ਐੱਸਸੀਆਰ 109: (2010) 2 ਐੱਸਸੀਸੀ 631

10 [2002] ਪੂਰਕ। 4 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 566: (2003) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 734

11 [2020] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1127: (2020) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 378

12 [1962] ਪੂਰਕ। 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 297: ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1962 ਐਸ. ਸੀ. 876

13 [2001] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 707: (2001) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 570

14 [2010] 2 ਐੱਸਸੀਆਰ 109: (2010) 2 ਐੱਸਸੀਸੀ 631

ਸੁਬਰਤ ਚੌਧਰੀ @ ਸੰਤੋਸ਼ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ

ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ

(ਸੁਪਰਾ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੈਰਾ (12 ਤੋਂ 12.3, 12.5, 13 ਅਤੇ 16 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

> *12. ਤਾਲੁਕਦਾਰ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਬਿੰਦੇਸ਼ਵਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਾਲੀ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਬਿੰਦੇਸ਼ਵਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦ) : ਸਿੰਘ ਕੇਸ, ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 59, ਪੈਰਾ 4)*
>
> > *"4. ... ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਿਰਫ ਨਵੇਂ ਤੱਥਾਂ ਜਾਂ ਪਿਛਲੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।*
>
> *(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)*

ਬਿੰਦੇਸ਼ਵਰੀ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਏ ਗੌਰਾਇਆ ਬਨਾਮ ਐਸ ਐਨ ਠਾਕੁਰ ਵਿੱਚ .ਐਸ. ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

12.1. ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਸਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਕਰਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ) :572-74, ਪੈਰਾ 9 ਅਤੇ 12)

"9. ਕੋਡ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 300, ਜੋ ਦੂਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਨੇ ਇਹ ਸਮਝਾਉਣ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ", ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈਹਾਲਾਂਕਿ ।", ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਹੁਤ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤ ਨਾ ਹੋਣ। ਫਿਰ ਵੀ, ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਜੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਿਵੇਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

* * *

12. ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ। ਪਰ ਜੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 203 ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮਤਭੇਦ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿ ਕੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਧਾਰਾ 203 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ *ਪ੍ਰਮਥ ਨਾਥ ਤਾਲੁਕਦਾਰ ਬਨਾਮ ਸਰੋਜ ਰੰਜਨ ਸਰਕਾਰ,* (1962) 1 ਕ੍ਰਿ ਐਲਜੇ 770 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਏਆਈਆਰ ਪੰਨਾ) :899, ਪੈਰਾ 48)

> 48. ... ਧਾਰਾ 203, ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਪਿਛਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਧੂਰੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਗਲਤਫਹਿਮੀ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਤੁਕਾ ਸੀ, ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਜਾਂ ਮੂਰਖਤਾ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਨਵੇਂ ਤੱਥ ਜੋ ਵਾਜਬ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਪਿਛਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫੈਸਲਾ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਐਸਦਾਸ .ਕੇ., ਜੇ ਨੇ ਉਕਤ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਅਸਹਿਮਤ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਨ) . ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ'ਤੇ ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

12.2. ਰਣਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 23 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਚਰਚਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ ਪੰਨਾ .ਸੀ.ਸੀ.ਐਸ) :647, ਪੈਰਾ 23-26)

23. ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਹੋਰ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਫੀਸ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਲਈ।

24. ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਮਥ ਨਾਥ ਤਾਲੁਕਦਾਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 203 ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੇਸ਼ਕ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 362 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

25. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 203 ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

26. ਉਕਤ ਸਥਿਤੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਥ ਨਾਥ ਤਾਲੁਕਦਾਰ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸੇ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਬਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਅਤੇ ਜੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰੋ)

12.3. ਪੂਨਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਫ਼ਜ਼ਰੂ ਨੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਕੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ) :634-36, ਪੈਰਾ 14-20)

"14. ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਤੱਥ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਲਗਭਗ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

15. ਪ੍ਰਮਥ ਨਾਥ ਤਾਲੁਕਦਾਰ ਬਨਾਮ ਸਰੋਜ ਰੰਜਨ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਗਭਗ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਏ। ਪ੍ਰਮਥ ਨਾਥ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਪੂਰ, ਜੇਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾ .ਰਾ 203 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੇ ("ਕੋਡ" ਤਹਿਤ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਸ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ:

(ਏਜਿੱਥੇ ਪਿਛਲਾ ਆਦੇਸ (ੰ ਅਧੂਰੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ

(ਬੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਹੋਣ ('ਤੇ, ਜਾਂ

(ਸੀ) ਜੋ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਤੁਕਾ, ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਜਾਂ ਮੂਰਖਤਾਪੂਰਨ ਸੀ, ਜਾਂ

(ਡੀ ਜਿੱਥੇ ਨਵੇਂ ਤੱਥ ਜੋ ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ('ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾ ਸਕੇ ਸਨ।

16. ਪ੍ਰਮਥ ਨਾਥ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਕਿ ਕੇਸ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਵੇਂ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਨਵੇਂ ਤੱਥ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵਾਜਬ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਥਿਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਬੂਤ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੋਰਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੈਰਾ)50, ਪੰਨਾ 899)

17. ਇਹ ਸਵਾਲ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ। ਉੱਥੇ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਮਥ ਨਾਥ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਡ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨਾ "ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤ" ਹੋਣ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ12 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, ਜੇ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਡਿਫਾਲਟ ਲਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 203 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇਗੀ।

19. ਫਿਰ ਮਹੇਸ਼ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਬੀ ਜਨਾਰਦਨ ਰੈੱਡੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 740 ਦੇ ਪੈਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਿਛਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 204 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਹੋਵੇ। ਮਹੇਸ਼ ਚੰਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਮਥ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਮਥਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਮਥ ਨਾਥ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਅਜੇ ਵੀ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ। ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ14 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਹੇਸ਼ ਚੰਦ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

20. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਲਗਭਗ ਸਥਿਰ ਹਨ ਅਤੇ 1962 ਤੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅਪਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਗਭਗ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸੀ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਾਫ਼ੀ ਨਵਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੱਥ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਦਰਅਸਲ, ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਤੱਥ ਲਗਭਗ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਮਥ ਨਾਥ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

12.4.....

12.5. ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸੁਖਬੀਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਤੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 258-60, ਪੈਰਾ 26-27 ਅਤੇ 33)

26. ਸ਼ਿਵਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਮਥ ਨਾਥ ਤਾਲੁਕਦਾਰ ਬਨਾਮ ਸਰੋਜ ਰੰਜਨ ਸਰਕਾਰ, ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ, ਮਹੇਸ਼ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਬੀ ਜਨਾਰਦਨ ਰੈਡੀ ਅਤੇ ਪੂਨਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਫਜ਼ਲੂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ: (ਸ਼ਿਵਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਕੇਸ, ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 136, ਪੈਰਾ 18)

18. ... ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ

ਨਾਕਾਫੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝੇ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਪੂਰੇ ਤੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਤੁਲਨ ਉਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਝੁਕ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

27. ਚੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਾਸ਼ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਸਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਝਿਜਕਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ।

* * *

33. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 1 ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਨਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰੇ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਰੋਕੇ। ਬੇਲੋੜੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸਾਬਕਾ ਡੈਬਿਟੋ ਜਸਟਿਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਵਿਚਾਰ ਅਸਲ, ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਿਆਂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ. ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਫਰਜ਼ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇ, ਨਾ ਕਿ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਥਿਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ।

25. ਸਮਤਾ ਨਾਇਡੂ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 13 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ: -

13. ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਤਾਲੁਕਦਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਿਵੇਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ"। ਅੱਗੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ: (ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇਸ, ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 573, ਪੈਰਾ 12)

12. ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲੈ ਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 203 ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਰਣਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੂਨਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਪੂਨਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਦੇ ਪੈਰਾ ੧੬ ਨੇ ਤਾਲੁਕਦਾਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ ੫੦ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਵੀ ਮੰਨਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕੇਸ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ "ਲਗਭਗ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ" 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਜੇ ਦੋਵਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ", ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

(ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ)

26. ਸਮਤਾ ਨਾਇਡੂ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"16. ਸ਼ਿਵਸ਼ੰਕਰ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਾਹਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ; ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਿਸੇ ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਸਿਰਫ ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ; ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਸਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਲੁਕਦਾਰ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੂਨਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਮੰਨਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।

27. ਹੁਣ, ਸਾਨੂੰ ਸਮਤਾ ਨਾਇਡੂ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਉਠਾਈ ਗਈ 'ਲਗਭਗ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ' 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਵਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 11.11.2010 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਕੋਰਸਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮਤਾ ਨਾਇਡੂ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੁਆਰਾ 20.07.2011 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗਤਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ 11.11.2010 ਦੀ ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ 20.07.2011 ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਮੂਲ ਉਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 11.11.2010 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਮੈਰਿਟ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ, ਵਿਰੋਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਪਾ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅੱਗੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਸਮੱਗਰੀ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, 06.06.2011 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਭਾਵ 20.07.2011 ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ।

28. ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। 19.09.2011 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 12/2012 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 24.05.2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ 19.09.2011 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ

ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਚਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਜੇਐਮ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਬਾਰੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿਓ। 24.05.2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਜੇਐਮ ਦੁਆਰਾ 12.07.2012 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

29. ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਜੇਐਮ ਦੇ 12.07.2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਨੇ 20.07.2011 ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ 06.06.2011 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤਹਿਤ 11.11.2010 ਦੀ ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਜੇਐਮ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

30. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ, ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਜੇਐਮ ਦੇ 12.07.2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਉਸੇ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 06.06.2011 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਨੇਕਚਰ ਪੀ -5) ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ / ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 20.07.2011 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਗੋਂ 11.11.2010 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 05.05.2011 ਦੀ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਿਰੁੱਧ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ 06.06.2011 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੁਣ, 11.11.2010 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ 20.07.2011 ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਉਹੀ ਦੋਸ਼ ਹਨ ਜੋ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ 12.07.2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੇਖੇ ਹਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਨੇ 12.07.2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖੇ ਗਏ ਅਤੇ ਲਏ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ:

> *ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।*

ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰੇ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮਾਣਯੋਗ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 1981 ਦੇ ਸੀਆਰਐਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲਾਅ ਜਰਨਲ 795 ਭੁਵਨੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ.

ਮਾਣਯੋਗ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਏਆਈਆਰ 1968 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਭਿਨੰਦਨ ਝਾ ਬਨਾਮ ਦਿਨੇਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ –

ਜਿੱਥੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਝੂਠੀ ਹੈ; ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਅੰਤਿਮ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਅੰਤਿਮ ਫਾਰਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

31. ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਸਮਤਾ ਨਾਇਡੂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸਮਝ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 20 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 202 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਤਾਂ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਹੁਤ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤ ਨਾ ਹੋਣ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 203, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਮਤਾ ਨਾਇਡੂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਕੱਢੇ ਗਏ ਪਾਠਾਂ ਤੋਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ ਜਿੱਥੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰਤਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਰੱਦ/ਖਾਰਜ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

32. ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਸਮਤਾ ਨਾਇਡੂ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੇਸ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ। ਸਮਤਾ ਨਾਇਡੂ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਪੈਰਾ 16 ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਪਹਿਲਾਂ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਇਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, 05.05.2011 ਦੀ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ 20.07.2011 ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ 11.11.2010 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਉਹ ਵੀ ਨਾਰਾਜ਼ੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ) ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 20.07.2011 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ 20.07.2011 ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਅਟੱਲ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 11.11.2010 ਦੀ ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ 20.07.2011 ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਮੂਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ।

33. *ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ* ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਸਮਤਾ ਨਾਇਡੂ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ 15 ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮਿਤੀ 20.07.2011 ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸਕੈਨਿੰਗ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ ਉਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੁਪਰਾ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਜੇਐਮ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ

---

15 [2013] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 243: (2013) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 245

ਮਿਤੀ 12.07.2012 ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

34. ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 08.01.2021 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮਿਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 12.07.2012 ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਜੇਐਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, 20.07.2011 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਰਲੇਖ: ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Yadwinder Singh
Enrl. No. P/956/2016